

Józef Ścibor, Marek Florek

Dacharzów, st. 1, gm. Wilczyce, woj.
tarnobrzeskie, AZP 88-72/10

Informator Archeologiczny : badania 26, 10-11

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Chaławy, st. 15
gm. Brodnica, woj. poznańskie
AZP 58-27/34

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadzili mgr D. Prinke i dr A. Prinke. Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Poznaniu. Ósmy sezon badań. Osada z fazy lubońskiej kultury pucharów lejkowatych.

Prace były skoncentrowane na dalszym rozpoznaniu układu konstrukcji słupowych kultury pucharów lejkowatych, na których ślady natrafiono w minionym sezonie. W wyniku przeprowadzonych badań (złożono 5 wykopów o wymiarach 5 x 10 m) odkryto 3 jamy (nr 80-82), ponad 80 dołów posłupowych oraz 15-metrowy odcinek rowu o charakterze fundamentowym. W jego wypełnisku (maks. gł. 30 cm, szerokość 50 cm) rejestrowano nieregularnie usytuowane ślady po słupach, którym towarzyszyła polepa. Z całego obszaru pochodzi ponad 3500 fragm. ceramiki kultury pucharów lejkowatych, ok. 70 wyrobów krzemiennych, 26 przedmiotów kamiennych (płyty szlifierskie, żarna, rozcieracze, gładziki, półfabrykat siekiery i topora), szydło kościane, przęślik i miniaturowe koło z gliny oraz liczna polepa.

Wyniki analizy rozprzestrzenienia poszczególnych kategorii źródeł wskazują na zbieżność ich zasięgów z dwiema, wyraźnie wyodrębniającymi się koncentracjami dołów posłupowych. Dane te, jak również duża jednorodność stylistyczna ceramiki z tej części stanowiska pozwalają przypuszczać, iż badane budowle słupowe są jednoczesowe. Problemатyczny natomiast pozostaje zarówno czas funkcjonowania, jak i sama funkcja rowu, ze względu na jego niezrozumiały w kontekście dotychczasowych odkryć przebieg. Kwestia ta wymaga dalszych badań.

Ponadto odkryto obiekt osadowy z ceramiką o technologii lużycko-pomorskiej.

Dacharzów, st. 1
gm. Wilczyce, woj. tarnobrzeskie
AZP 88-72/10

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Tarnobrzegu

Badania prowadzili mgr Józef Ścibor z Muzeum Okręgowego w Sandomierzu i mgr Marek Florek z Państwowej Służby Ochrony Zabytków Oddział w Tarnobrzegu (autor sprawozdania). Finansowane przez Urząd Wojewódzki w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko płaskie kultury pucharów lejkowatych i kultury mierzanowickiej, osada kultury pucharów lejkowatych, nie datowany kopiec.

Stanowisko znane od okresu międzywojennego, kiedy to zarejestrowano 2 kopce, dobrze widoczne jeszcze w 1935 r., określone przez J. Żurowskiego jako wczesnośredniowieczne. W 1991 r. stwierdzono istnienie tylko 1 dużego kopca (wys. ponad 1,5 m, śr. ponad 15 m) z płaszczem kamiennym wewnątrz, kilka skupisk kamieni oraz niewielkich sfalowań powierzchni pól, które wstępnie określono jako zniszczone pozostałości kolejnych kopców. W ich sąsiedztwie na powierzchni wystąpił materiał ceramiczny i krzemienisty z okresu neolitu (głównie kultury pucharów lejkowatych) i wczesnej epoki brązu (kultury mierzanowickiej), przy całkowitym braku materiałów wczesnośredniowiecznych. Zdecydowano się podjąć badania o charakterze sondażowo-rozpoznawczym i jednocześnie ratowniczym, do których wytypowano obiekt wstępnie zakwalifikowany jako bardzo zniszczony kopiec, manifestujący się w postaci owalnego zaciemnienia próchniczego oraz skupiska kamieni.

Złożono 2 wykopy — południowy i północny — o łącznej powierzchni 1,2 ara. Na przebadanej powierzchni odsłonięto 9 obiektów: płytką jamę pozbawioną materiału zabytkowego i 8 grobów, z których 7 należy niewątpliwie do kultury pucharów lejkowatych. Są

to typowe płaskie groby wziemne z trójelementowymi konstrukcjami ścian (bruk na dnie, obstawa ścian i nakrywa), tzw. typu naleczowskiego. Szkielety zachowały się fragmentarycznie — odkryto jedynie fragm. czaszek i trzony kości długich, pozostałe elementy uległy rozkładowi wskutek aktywności biochemicznej podłoża. Jedynie szkielet w grobie nr 5, znajdujący się poza płamą czarnoziemiu, zachował się w lepszym stanie. Żaden spośród przebadanych grobów nie zawierał wyposażenia. Obiekt oznaczony jako grób I najprawdopodobniej pozbawiony był obstawy kamiennej. Silnie zwietrzały i uszkodzony przez orkę szkielet osobnika dorosłego (przypuszczalnie kobiety) był ułożony na prawym boku w pozycji skurczonej, z czaszką w kierunku południowym. Ten jeden grób można wiązać z kulturą mierzanowicką.

Pomimo fragmentarycznego rozpoznania i skąpych danych o układzie przestrzennym można stwierdzić, że groby zbadane w 1992 r. stanowią część cmentarzyska płaskiego. Można wykluczyć istnienie w tym miejscu większej konstrukcji typu megalitycznego, np. trapezowatej lub prostokątnej obstawy bądź nakrywy kamiennej, zamykającej (nakrywającej) kilka-kilkanaście obiektów grobowych. Otwarta jest natomiast kwestia istnienia nasypu ziemnego.

Badania będą kontynuowane.

Gruta, st. 52
gm. loco, woj. toruńskie
AZP 31-47/212

Muzeum w Grudziądzu

Badania prowadził R. Kirkowski. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

*Literatura: *Archeologiczne badania...*, s. 16, 63-64.

Kichary Nowe, st. 2 „Pole Bo-
lenia”
gm. Dwikozy, woj. tarnobrzeskie
AZP 88-72/18

Polska Akademia Nauk Instytut Archeologii i Etnologii Zakład Archeologii Średniowiecznej w Warszawie

Badania prowadziły mgr mgr Dorota Cyngot i Hanna Kowalewska-Marszałek. Finansowane przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN z funduszu PONT. Szósty sezon badań. Osada i cmentarzysko neolityczne.

Celem badań było dokończenie eksploracji pozostawionych w ubiegłym roku obiektów: obstawy kamiennej w obrębie grobowca o konstrukcji megalitycznej oraz 2 dużych jam należących do osady. Próbowano wyjaśnić szczegóły konstrukcyjne i funkcjonalne grobowca i rozpoznać jego najbliższe otoczenie przy pomocy badań geofizycznych i sondowania. Starano się ponadto uściślić przynależność kulturową i chronologię obiektów tworzących wraz z grobowcem i późniejszym od niego cmentarzyskiem interesującą sekwencję stratygraficzną. Pracami objęto obszar ubiegłorocznego wykopu — łączna powierzchnia wynosiła 205 m².

Obstawa grobu różniła się zdecydowanie od pozostałych tak co do wymiarów, jak i szczegółów konstrukcyjnych. Ściany tworzyły duże, nie zawsze regularne bloki kamienne, ułożone w 3 warstwach, uszczelnione mniejszymi okruchami bez użycia dodatkowego spoiwa. Rolę „posadzki” pełniło kilka dużych, płaskich płyt, nie przylegających ściśle do siebie. Wokół obstawy i pod nią nie stwierdzono śladów wkopu grobowego — płyty i bloki kamienne umieszczone były bezpośrednio w calcu lessowym. Obstawa zawierała szkielet ludzki w układzie charakterystycznym dla kultury pucharów lejkowatych: wyprostowany, na wznak, głową na południowy zachód, bez wyposażenia (wyeksplorowany w 1991 r.).